

моделювання або статистичного аналізу. Розв'язати цю проблему можна за допомогою якісних методів (моделей) оцінювання.

Список використаних джерел:

1. Healy, P.M. (1985). *The effect of bonus schemes on accounting decisions. Journal of accounting and economics.* Vol. 7(1-3). P. 85-107.
2. DeAngelo, L.E. (1986). *Accounting numbers as market valuation substitutes: A study of management buyouts of public stockholders. The Accounting Review.* Vol. 61. Issue 3. P. 400-420.
3. Jones, J. *Earnings management during import relief investigations. Journal of Accounting Research.* 1991. Vol. 29. Issue 2. P. 193-228.
4. Dechow, P.M., Sloan, R.G. (1991). *Executive incentives and the horizon problem: An empirical investigation. Journal of accounting and economics.* Vol. 14, Isszy 1. P. 51-89.
5. Dechow, P.M., Ge, W., Larson, C.R., Sloan, R.G. (2008). *Predicting material accounting misstatements. Contemporary Accounting Research.* Vol. 28. № 1. P. 17-27.
6. Paolone, F., Pozzoli, M. (2017). *Assessing the effect of financial crisis on earnings manipulation. Evidence from the top 1,000 world listed companies. Mathematical and Statistical models and quantitative theories for economic and social sciences.* Vol. 104, Springer series. P. 249-264.

УДК 657:005.56:504

Струк Наталія Семенівна,

*д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту економічного факультету,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

Демко Роман Романович,

*аспірант кафедри обліку і аудиту економічного факультету,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах глобальних трансформацій в екологічному, соціальному й економічному аспектах діяльності підприємств, концептуальні засади сталого розвитку набувають дедалі більшого значення. Суб'єкти господарювання мають визначальне значення у досягненні цілей сталого розвитку, що зумовлює потребу в достовірному оцінюванні внеску кожного. Звітність зі сталого розвитку є важливим інструментом комунікації між компаніями та зацікавленими сторонами, сприяє підвищенню довіри та репутації підприємств. В Україні, під час євроінтеграційних процесів, актуальність формування такої звітності зростає, адже вона сприяє гармонізації національних стандартів із міжнародними вимогами до ведення бізнесу та підвищенню конкурентоспроможності українських компаній на глобальному ринку.

Аналіз наукових праць дає змогу стверджувати, що проблематику формування звітності зі сталого розвитку підприємств найактивніше досліджують в США, Великій Британії, Китаї, Австралії, Італії та Індії, що підтверджує її актуальність на глобальному рівні [1]. Попри значний інтерес, невирішеними є такі питання:

- відсутність єдиних стандартів та методики – існує декілька міжнародних стандартів на глобальному рівні, проте відсутність гармонізації між ними ускладнює процес звітування для компаній;

- незначний рівень обізнаності та компетентності – власники багатьох підприємств, особливо у малому та середньому бізнесі, не мають достатніх знань і ресурсів для підготовки якісної звітності зі сталого розвитку;

- недостатність законодавчих вимог – в Україні звітність зі сталого розвитку не є обов'язковою, що демотивує керівників компаній до її формування;

- проблеми з достовірністю та верифікацією даних – відсутність незалежного аудиту такої звітності спонукає до недовіри зацікавлених сторін.

Звітність зі сталого розвитку набуває дедалі більшого поширення серед компаній у всьому світі. Згідно з дослідженнями фахівців KPMG у 2022 році, 96% із 250 найбільших компаній світу (G250) звітували про сталий розвиток, екологічні, соціальні та управлінські аспекти (ESG) [2].

Аналіз тенденцій регіонального розподілу за формуванням звітності зі сталого розвитку, дає змогу стверджувати, що: в Азійсько-Тихоокеанському регіоні 89% компаній звітували; у Європі 82% компаній, в Америці 74% компаній, на Близькому Сході й у Африці 56% компаній [2].

Результати аналізу за видами економічної діяльності довели, що в 2020 році усі компанії G250, які працюють у секторах технології та медіа, телекомунікації, роздрібної торгівлі, нафти і газу, охорони здоров'я, промисловості, надавали звітність зі сталого розвитку. Серед 100 найбільших компаній світу (N100) рівень звітування перевищував 70% за більшістю видами економічної діяльності, окрім сектору роздрібної торгівлі [2].

Стосовно тенденцій користування глобальними стандартами звітності, то GRI [3] вже тривалий час є головним світовим стандартом із підготовки звітності зі сталого розвитку. У 2017 році 63% зі 100 найбільших компаній (N100) і 75% із G250 повідомили про застосування звітності GRI. Тобто простежується зростаюча тенденція до прозорості та відповідальності компаній у сфері сталого розвитку.

Аналіз тенденцій розкриття інформації у звітності зі сталого розвитку уможливлює констатацію:

- зростання уваги до кліматичних ризиків: 71% компаній G250 формують цілі щодо зменшення викидів вуглецю, а кількість компаній, що подають звіти відповідно до рекомендацій Комітету з розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD) [4], зросла вдвічі;

- визнання ризиків втрати біорізноманіття: лише 25% компаній розкривають у корпоративних звітах ризик втрати біорізноманіття, проте такий

показник зростає в секторах високого ризику, зокрема, у гірничодобувній промисловості;

— взаємозв'язок із Цілями сталого розвитку ООН: близько двох третин компаній N100 і три чверті компаній G250 пов'язують власну корпоративну звітність із Цілями сталого розвитку ООН.

Доречно зауважити, що впродовж 2023 року відбулися декілька визначальних ініціатив, зокрема:

1) Збільшення кількості компаній, у яких запланували кліматичний перехід: за даними некомерційної організації CDP, у 2023 році кількість компаній, які заявили про наявність плану кліматичного переходу, зросла на 44%, досягнувши 5 906 компаній. Проте, лише 2% з них надали повну інформацію за всіма 21 ключовими показниками, що підтверджує потребу підвищення прозорості та деталізації таких планів [5].

2) Прийняття Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS): 31 липня 2023 року Європейська Комісія ухвалила делегований акт щодо ESRS, який набув чинності 21 жовтня 2023 року. Зокрема, встановлені вимоги до розкриття інформації про сталий розвиток для компаній, що діють на території ЄС [6].

3) Запровадження Директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD): у 2023 році набрала чинності CSRD, де є вимога до власників компаній розкривати детальну інформацію про результати діяльності у сфері сталого розвитку та відповідні стратегічні наслідки. Вимоги до розкриття інформації встановлено Європейськими стандартами звітності про сталий розвиток (ESRS) [7].

У 2024 році відбулися значні події у сфері звітності зі сталого розвитку як на міжнародному рівні, так і в Україні:

1) Впровадження Директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD): від 1 січня 2024 року набула чинності згадана Директива ЄС, у якій зазначено, що великі компанії ЄС зобов'язані складати звітність зі сталого розвитку на основі ESRS. Такі звіти підлягають обов'язковій перевірці аудитором або іншими постачальниками послуг із надання впевненості [8].

2) Підготовка компаній до обов'язкової звітності: фахівці KPMG стверджують, що компанії в усьому світі активно готуються до впровадження обов'язкової звітності зі сталого розвитку. Це підтверджує загальну тенденцію підвищення прозорості та відповідальності бізнесу щодо ESG.

3) Ухвалення Стратегії запровадження звітності зі сталого розвитку в Україні: у жовтні 2024 року уряд України ухвалив згадану Стратегію, де визначені основні завдання щодо забезпечення формування підприємствами України інформації про сталий розвиток за єдиними методологічними засадами разом із країнами ЄС [9].

Отже сталий розвиток стає визначальним елементом корпоративної стратегії, що сприятиме підвищенню довіри суспільства, інвесторів та партнерів до діяльності компаній. А реалізація Стратегії запровадження звітності зі сталого

розвитку дасть змогу посилити конкурентоспроможність українських компаній у міжнародному економічному просторі.

Список використаних джерел:

1. Селецька, Д. О. Звітність зі сталого розвитку: становлення, зміст, актуальність. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. №2(108). С. 109–117.
2. Big shifts, small steps. survey of sustainability reporting 2022. KPMG International. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2022/11/survey-of-sustainability-reporting-2022.html>.
3. The global standards for sustainability impacts / GRI. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/>.
4. Task force on climate-related financial disclosures | TCFD. URL: <https://www.fsb-tcfd.org/>.
5. Jessop S. Companies setting climate transition plans up 44% in 2023, research shows. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/companies-setting-climate-transition-plans-up-44-2023-research-shows-2024-06-18/>
6. Прийняття Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS) завершено 21 жовтня 2023 року. Міжнародна аудиторська компанія BDO. URL: [https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2023/adoption-of-european-sustainability-reporting-standards-\(esrs\)-completed-on-october-21,-2023](https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2023/adoption-of-european-sustainability-reporting-standards-(esrs)-completed-on-october-21,-2023).
7. Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) | PwC. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/services/csr.html>
8. Інформаційне повідомлення щодо питань звітування зі сталого розвитку та надання впевненості. ОCHAД. URL: <https://www.apob.org.ua/?p=7557&utm>.
9. Україна зробила перший крок у запровадженні звітності зі сталого розвитку. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraina_zrobila_pershii_krok_u_zaprovadzhenni_zvitnosti_zi_stalogo_rozvitku-4941?utm.

УДК 657.01

Феденко Дмитро Олександрович,

*аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Остап'юк Наталія Анатоліївна,

*д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

АВТОМАТИЗАЦІЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: РОЛЬ ВІЗУАЛЬНИХ КОНФІГУРАТОРІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Сталий розвиток став невід'ємною частиною діяльності сучасних компаній. Зростаючі вимоги до звітності у сфері сталого розвитку, зокрема згідно з міжнародними стандартами (GRI, SASB, ESRS), потребують ефективних підходів до збору, аналізу та подання інформації. У цьому контексті